

Antigona

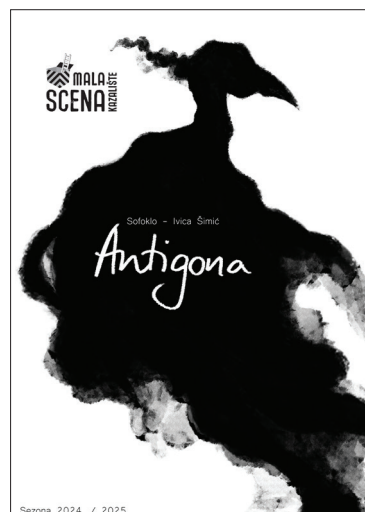
kazališna predstava
Mala Scena
Zagreb, 22. svibnja 2025.

Studenti i nastavnici Odsjeka za klasičnu filologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu 22. svibnja 2025. prisustvovali su izvedbi *Antigone* u kazalištu Mala Scena u Zagrebu. Predstavu je režirao Ivica Šimić, a premijerno je izvedena 29. ožujka 2025. Temelji se na istoimenoj Sofoklovoj tragediji iz 5. stoljeća prije Krista, u prijevodu Lade Kaštelan. Predstava je trajala otprilike sat vremena, no unatoč kratkoći, uspjela je obuhvatiti najvažnije motive i sukobe koji čine srž ove antičke tragedije.

Antigona simbolizira sukob između pojedinca i državne vlasti. Nakon smrti njezine braće kralj Kreont svečano pokapa Eteokla, dok Polinika smatra izdajicom i zabranjuje njegov pokop. *Antigona*, vođena osjećajem dužnosti prema obitelji i moralnim zakonom bogova, odlučuje prekršiti kraljevu naredbu i pokopati brata, svjesna da će je taj čin neposlušnosti stajati života. Njezina odluka nije rezultat impulsa, već dubokog unutarnjeg uvjerenja da postoje zakoni stariji i pravedniji od onih koje postavlja čovjek.

Budući da je tema ove tragedije sukob između zakona i savjesti pojedinca, njezina relevantnost nije nimalo sporna. I danas se postavljaju slična pitanja o tome gdje završava moć vlasti, a gdje počinje odgovornost pojedinca, kao i to koliko je čovjek spreman riskirati zbog svojih uvjerenja. Sofoklova *Antigona* zato i dalje potiče na razmišljanje o moralnim izborima, osobnoj odgovornosti i ljudskoj savjesti, nudeći čitatelju ili gledatelju priliku da se suoči s vlastitim vrijednostima.

Glumačka je postava bila malobrojna, ali vrijedna u izrazu i prikazu likova. Glumci su vjerodostojno uprizorili svoje likove. *Antigona* (Buga Marija Šimić Milošev) ostavlja dojam odlučne, samostalne i nepokolebljive žene, kakva *Antigona* zaista i jest. Glumica ju je utjelovila s uvjerljivom emocionalnom snagom, kao hrabru i ustrajnu osobu koja svoje ideale stavlja iznad vlastitog života. Dragan Despot izvrsno je prikazao Kreonta, tvrdoglavog i hladnog vladara kojeg vlastita oholost odvede u propast. Njegov nastup bio je snažan i precizan, s jasno izraženim prijelazima između hladne nemilosrdnosti i kasnijeg sloma, kad Kreont spozna

tragične posljedice vlastitih odluka. Posebno je dojmljiva scena njegova pokajanja, taj trenutak u kojem skida masku i pokazuje svoju krhku ljudskost. Taj je performans bio dojmljiv i pun emocija, zaslužujući svaku pohvalu.

S druge strane, kor nije bio najbolje organiziran. Budući da su u predstavi sudjelovala samo četiri glumca (uz Antigonu i Kreonta, Leon Dubroja kao Hemon i Zdenka Šustić kao Ismena), isti su glumci ujedno preuzeli i ulogu kora. Međutim, ta je uloga zapravo bila pomalo beskorisna. Kor se rijetko pojavljivao, a i kad jest, većinom su samo statično stajali, ponekad „ključali” ili pokušali dočarati pokrete ptica. Glumci su nosili maske u obliku kljuna, koje nalikuju onima kakve su nosili liječnici 17. i 18. stoljeća za vrijeme kuge. Iako je odabir zanimljiv, kao nekakva provokacija, teško ga je povezati s antičkim kontekstom. U grčkom su teatru maske imale bitnu funkciju. Pojačavale su izraze, otkrivale emocije i pomagale u prepoznavanju likova. Međutim, u ovoj izvedbi nisu imale jasnu ulogu, niti su estetski pridonosile dojmu.

Kostimografija je djelovala nedosljedno i nedovoljno promišljeno. Odjeća likova djeluje nespojivo i ne pridonosi jasnoći karaktera. Antigona i Ismena bile su odjevene u široke haljine, koje su izgledale više kao plahte, stegnute, kako je to izgledalo, improviziranim remenom, što je djelovalo nezgrapno i nespretno sastavljeno. Kreont je nosio klasično odijelo, čime je vizualno odudarao od drugih likova. Takvi kontrasti u odjeći odavali su dojam neujednačenosti. Dok su se pojedini kostimi, barem djelomično, pozivali na antiku, drugi su bili posve suvremeni, što je stvorilo dojam neorganiziranog i površnog pristupa kostimografiji. Umjesto da naglasi simboliku likova ili stvori vizualnu harmoniju, kostimografija je više odvlačila pozornost, nego pridonosila predstavi.

Scenografija je bila iznimno jednostavna, gotovo nepostojeća. Sastojala se od zastora, reflektora i jednog dijela pozornice odvojenog zidom, no upravo je ta nekomplikirana pozadina omogućila likovima, radnji i poruci da budu u prvom planu. Publika nije bila bombardirana kićenim scenografskim detaljima koji mogu bespotrebno odvrćati pažnju, i zato se mogla u potpunosti usredotočiti na samu predstavu. Potrebno je istaknuti zanimljiv način na koji su glumci iskoristili prostor dvorane Male scene. Tijekom cijele izvedbe, kontinuirano su se kretali među publikom i izvodili monologe i dijaloge među gledateljima. Takav se raspored prostora pokazao iznimno učinkovitim jer je publiku uveo u samo središte tragedije. Domišljat koncept koji ne samo da održava koncentraciju publike, nego omogućuje povezivanje pojedinca s radnjom, likovima i njihovim emocijama.

Šimićeva *Antigona* uspijeva pokazati koliko je Sofoklova misao trajna. Iako pojedini elementi predstave djeluju nedorečeno ili nespretno organizirano, temeljna poruka ostaje snažna i razumljiva. Kroz jednostavnu scenografiju i snažnu glumu predstava podsjeća da su moral i ljudska odgovornost teme koje ni u suvremenom svijetu ne gube na težini.

Ana Rakitić